

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Μάθημα: Δημόσια Διοίκηση

Θέματα θεωρίας για τους υποψηφίους στις επερχόμενες εξετάσεις

Χρήσιμα θέματα ανάπτυξης για το διαγωνισμό της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, που επιμελούνται οι εξειδικευμένοι συνεργάτες των Πανεπιστημιακών Φροντιστηρίων Κολλίντζα. Υπενθυμίζουμε πως τα παρακάτω θέματα ανάπτυξης προέρχονται από την τράπεζα θεμάτων όλων των μαθημάτων α', β' σταδίου και φακέλων που διαθέτουμε σε οργανωμένες σειρές σημειώσεων και που εξασφαλίζουν τις μέγιστες πιθανότητες επιτυχίας για τους υποψηφίους μας.

ΘΕΜΑ: Δημόσιοι υπάλληλοι: Μέθοδοι επιλογής, προσόντα διορισμού, δικαιώματα, υποχρεώσεις

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Γεώργιος Κ. Παυλόπουλος, δικηγόρος, LL.M., υπ. διδάκτωρ Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Μέθοδοι επιλογής και προσόντα διορισμού του δημοσίου υπαλλήλου

Για την επιλογή και το διορισμό των δημοσίων υπαλλήλων θα πρέπει να διεπείη αρχή της αξιοκρατίας. Βάσει του άρθρου 103 § 7 Σ, «Η πρόσληψη υπαλλήλων στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, γίνεται είτε με διαγωνισμό είτε με επιλογή σύμφωνα με προκαθορισμένα και αντικειμενικά κριτήρια και υπάγεται στον έλεγχο Ανεξάρτητης Αρχής, όπως νόμος ορίζει». Η Ανεξάρτητη αυτή Αρχή είναι το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ), το οποίο έχει επιφορτιστεί με την αρμοδιότητα αυτή σύμφωνα με το Ν. 2190/1994.

Η σχέση του δημοσίου υπαλλήλου με το κράτος απορρέει από μονομερή πράξη της κρατικής εξουσίας. Η δημοσιοϋπαλληλική σχέση είναι σχέση δημοσίου δικαίου, από την οποία προκύπτουν υποχρεώσεις του δημοσίου υπαλλήλου προς το κράτος, καθώς και αντίστοιχα του κράτους προς το δημόσιο υπάλληλο. Ο διορισμός του δημοσίου υπαλλήλου αποτελεί μονομερή ατομική διοικητική πράξη. Για να δημιουργηθεί όμως δημοσιοϋπαλληλική σχέση απαιτείται αποδοχή διορισμού

από το δημόσιο υπάλληλο. Η αποδοχή εκδηλώνεται με την ορκωμοσία, από την οποία ξεκινά η ανάληψη υπηρεσίας. Οι προϋποθέσεις διορισμού των δημοσίων υπαλλήλων καθορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 103 Σ. Ετσι α) κανείς δεν μπορεί να διοριστεί δημόσιος υπάλληλος σε θέση που δεν είναι νομοθετημένη, β) ο διοριζόμενος δημόσιος υπάλληλος πρέπει να διαθέτει τα προσόντα που ορίζει ο νόμος (άρθρο 103 § 1, γ') και γ) ο δημόσιος υπάλληλος πρέπει να διορίζεται σύμφωνα με το νόμο. Ειδικότερα, τα νομοθετικά προβλεπόμενα προσόντα διορισμού κάποιου ως δημοσίου υπαλλήλου είναι τα ακόλουθα:

→ **Ελληνική ιθαγένεια:** Και οι έχοντες την ιθαγένεια κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. → **Ηλικία:** Το προσόν αυτό προσδιορίζεται στο νόμο, ενώ συνήθως κυμαίνεται μεταξύ δεκάτου όγδοου και τριακοστού πέμπτου έτους της ηλικίας. → **Υγεία:** Το προσόν αυτό αναφέρεται στη φυσική κατάσταση του δημοσίου υπαλλήλου, ο οποίος πρέπει να είναι σωματικά και ψυχικά ικανός. Η ισχύουσα νομοθεσία, όμως προβλέπει και την πρόσληψη αναπήρων ή ατόμων με ειδικές ανάγκες. → **Ειδικά τυπικά προσόντα:** Πρόκειται για τα ειδικά προσόντα που απαιτεί ο νόμος για την κατάληψη ορισμένων θέσεων. Τέτοια είναι οι τίτλοι σπουδών, μεταπτυχιακοί ή διδακτορικοί τίτλοι, η γνώση ξένων γλωσσών.

Εκτός από τα παραπάνω, δεν είναι δυνατόν να απαιτηθεί η ύπαρξη κανενός άλλου τυπικού προσόντος.

Αρνητικά προσόντα για το διορισμό κάποιου ως δημοσίου υπαλλήλου, τα οποία και αποτελούν κωλύματα για το διορισμό του, είναι: α) η καταδίκη του για κακούργημα ή για οποιοδήποτε ποινικό αδίκημα που έχει ως συνέπεια τη στέρηση των πολιτικών του δικαιωμάτων, β) η κήρυξη του σε στερητική δικαστική συμπαράσταση, ο περιορισμός δηλαδή της δικαιοπρακτικής του ικανότητας με δικαστική απόφαση, γ) η απόλυση του για πειθαρχικούς λόγους από τη θέση του δημοσίου υπαλλήλου με απόφαση Πειθαρχικού Συμβουλίου, δ) η μη εκπλήρωση των στρατιω-

τικών του υποχρεώσεων και ε) η πτώχευσή του.

Υπαλληλικά δικαιώματα και υποχρεώσεις

Ο δημόσιος υπάλληλος απολαμβάνει τα ακόλουθα συνταγματικά δικαιώματα και υφίσταται τους ακόλουθους περιορισμούς τους:

→ **Δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι:** Στο δικαίωμα αυτό μπορούν να τεθούν για τους δημόσιους υπαλλήλους περιορισμοί στην απόλαυσή του με νόμο, χωρίς όμως να μπορούν να θίξουν τον πυρήνα του δικαιώματος. Στην πράξη η σχετική νομοθεσία (Ν. 1264/1982) εξομοιώνει τους δημοσίου υπαλλήλους με τους υπόλοιπους πολίτες.

→ **Συνδικαλιστική ελευθερία:** Κατά αντιστοιχία, μπορούν να επιβληθούν νομοθετικοί περιορισμοί στην άσκηση της συνδικαλιστικής ελευθερίας (άρθρο 21 § 1). Στην άσκηση ειδικότερα του δικαιώματος απεργίας είναι δυνατή η επιβολή περιορισμών, που όμως δεν αναιρούν τον πυρήνα του.

→ **Ελευθερία της έκφρασης:** Το δικαίωμα αυτό περιορίζεται για τους δημοσίου υπαλλήλους, μόνο σε περίπτωση αβίαστη ή υβριστικής κριτικής κατά των προϊσταμένων ή της υπηρεσίας τους.

→ **Οικονομική ελευθερία:** Ο υπάλληλος έχει το δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του σε όλες τις εκφάνσεις της (άρθρο 5 § 1 Σ). Ωστόσο, δεν επιτρέπεται να παρέχει εργασία σε άλλους φορείς, παρά μόνο ύστερα από άδεια της υπηρεσίας του, να ασκεί εμπορική δραστηριότητα ή ελεύθερο επάγγελμα, όπως για παράδειγμα του δικηγόρου.

→ **Πολιτική ουδετερότητα:** Οσον αφορά στους δημοσίου υπαλλήλους, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ γίνεται δεκτό ότι η πολιτική ουδετερότητα αφορά αποκλειστικά την άσκηση των καθηκόντων τους και όχι την προσωπική τους ζωή και έχει στόχο τη διασφάλιση της αμεροληψίας τους έναντι των διοικουμένων. Επίσης, η ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου αποτελεί κώλυμα και ασυμβίβαστο για την απόκτηση της βουλευτικής ιδιότητας. Αντίθετα, η ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου εί-

ναι συμβατή με την εκλογή του στα όργανα του α' βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης (δήμος και κοινότητα), όχι όμως και του β' βαθμού στην περίπτωση μόνον που υπηρετήσει ως προϊστάμενος δημοσίας υπηρεσίας το έτος πριν από την εκλογή του.

→ **Μονιμότητα:** Η κατοχή οργανική θέσης δημοσίου υπαλλήλου εξασφαλίζει στο φορέα της τη μονιμότητα. Πρόκειται για συνταγματικό δικαίωμα του δημοσίου υπαλλήλου κατοχυρωμένο στο άρθρο 103 § 4, εδ. α' του Συντάγματος, όπου και ορίζεται ότι «οι δημόσιοι υπάλληλοι που κατέχουν οργανικές θέσεις είναι μόνιμοι εφόσον αυτές οι θέσεις υπάρχουν». Η μονιμότητα προστατεύει το δημόσιο υπάλληλο, ο οποίος δεν μπορεί να απολυθεί παρά μόνο λόγω τέλεσης ποινικών αδικημάτων ή ύστερα από απόφαση υπηρεσιακού συμβουλίου για σοβαρά πειθαρχικά παραπτώματα ή για ανεπάρκεια στην άσκηση των καθηκόντων του. Τη μονιμότητα δεν απολαμβάνουν οι μετακλητοί υπάλληλοι, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 103 § 5, 6, Σ από τη μονιμότητα είναι δυνατόν να εξαιρούνται ανώτατοι διοικητικοί υπάλληλοι, οι οποίοι διαθέτουν θέσεις εκτός της υπαλληλικής ιεραρχίας, υπάλληλοι της Προεδρίας της Δημοκρατίας, του πρωθυπουργού και των υπουργών και όσοι διορίζονται απευθείας με βαθμό πρεσβευτικό. Από τη μονιμότητα επίσης εξαιρούνται και οι στρατιωτικοί υπάλληλοι και οι εν γένει υπηρετούντες στα σώματα ασφαλείας. Οι έκτακτοι υπάλληλοι, οι οποίοι συνδέονται με προσωρινή σχέση εργασίας, δεν καλύπτονται από την εγγύηση της μονιμότητας, σε αντίθεση με τους υπαλλήλους που τελούν σε δοκιμαστική θητεία, οι οποίοι εξομοιώνονται με τους μόνιμους. Οι υπάλληλοι που έχουν προσληφθεί από ΝΠΔΔ με συμβάσεις δημοσίου δικαίου θεωρούνται μόνιμοι για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η σύμβασή τους. Με μόνιμους δημοσίου υπαλλήλους εξομοιώνονται και οι υπάλληλοι της Βουλής, οι υπάλληλοι των ΟΤΑ, καθώς και οι υπάλληλοι των ΝΠΔΔ.

Ο δημόσιος υπάλληλος διαθέτει και μια σειρά από νομοθετικά κατοχυρωμένα δικαιώματα:

→ **Μισθός:** Ο υπάλληλος έχει δικαίωμα και καθήκον στη λήψη των αποδοχών του, που συνίστανται στο βασικό μισθό και στα γενικά επιδόματα (όπως εορτών ή οικογενειακών βαρών).

→ **Άδειες:** Ο υπάλληλος δικαιούται κανονική άδεια, εκπαιδευτική, αναρρωτική, άδεια μητρότητας, συνδικαλιστική, γονική άδεια, καθώς και άδειες διευκολύνσεων, π.χ., λόγω γάμου. Άδειες χορηγούνται και για την επιμόρφωση του υπαλλήλου και ειδικότερα την υπηρεσιακή του εκπαίδευση, για επιμορφωτικούς ή επιστημονικούς λόγους, αλλά και άδειες εξετάσεων για όσους φοιτούν σε μεταπτυχιακά ή συμπληρώνουν τις προπτυχιακές τους σπουδές.

→ **Υγειονομική περίθαλψη - κοινωνική ασφάλιση:** Η ελληνική νομοθεσία εξασφαλίζει στο δημόσιο υπάλληλο τόσο την υγειονομική του περίθαλψη όσο και την κοινωνική του ασφάλιση σε δημόσια ταμεία.

Οι δημόσιοι υπάλληλοι περαιτέρω οφείλουν να ενεργούν με άξονα τα ακόλουθα συνταγματικά και νομοθετικά καθήκοντα:

→ **Να ενεργούν** με πίστη στο Σύνταγμα και αφοσίωση στην πατρίδα, σύμφωνα με το άρθρο 103 § 1 Σ.

→ **Να εκτελούν** τα καθήκοντα που τους ανατίθενται. Στο πλαίσιο της υποχρέωσης αυτής, οι υπάλληλοι οφείλουν να συμμορφώνονται με τις εντολές και τις οδηγίες των προϊσταμένων τους σχετικά με τα καθήκοντα που αντιστοιχούν στην αρμοδιότητά τους, εφόσον υφίσταται υπηρεσιακή ανάγκη. Ωστόσο, κατά την εκτέλεση των υπηρεσιακών τους καθηκόντων πρέπει να ενεργούν τηρώντας την αρχή της νομιμότητας.

→ **Να ασκούν** τα καθήκοντά τους κατά τρόπο αμερόληπτο και χωρίς διακρίσεις, ούτως ώστε να εξασφαλίζονται η προστασία των δικαιωμάτων των διοικουμένων αλλά και η εμπιστοσύνη τους προς τη διοίκηση.

→ **Να τηρούν** εχεμύθεια σε σχέση με όσα πληροφορούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους (άρθρο 26 ΥΚ).

→ **Να επιδεικνύουν** αξιοπρεπή συμπεριφορά κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Προετοιμαστείτε για το διορισμό σας στο Δημόσιο από το πιο έμπειρο επιτελείο καθηγητών

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΤΑ ΝΕΑ ΤΜΗΜΑΤΑ:

2ου Σταδίου ΕΣΔΔ-Υπουργείου Εξωτερικών

ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜ.ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ
Κάνιγγος 10, (5ος όροφ. Τηλ: 210-3300296-7. www.kollintzas.gr